

PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG NGHIỆP Ở TỈNH HÀ GIANG VÀ MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ VỀ CHÍNH SÁCH

*Trần Thu Phương**
Email: phuongtt@hou.edu.vn

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 03/07/2023

Ngày phản biện đánh giá: 15/01/2024

Ngày bài báo được duyệt đăng: 29/01/2024

DOI: 10.59266/houjs.2024.356

Tóm tắt: Việt Nam hiện là một quốc gia nông nghiệp nên phát triển du lịch nông nghiệp được xem là hướng đi thích hợp giúp xóa đói, giảm nghèo hiệu quả, từng bước nâng cao đời sống và tinh thần trong nhân dân. Tuy nhiên, hoạt động du lịch nông nghiệp ở các địa phương còn bộc lộ một số hạn chế nhất định và Hà Giang cũng không phải là ngoại lệ. Do vậy, bài viết tập trung phân tích mặt đạt được, mặt hạn chế và đề ra một số giải pháp nhằm phát triển du lịch nông nghiệp tại Hà Giang, góp phần thực hiện đồng thời hai mục tiêu là phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn và đạt mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới bền vững ở Hà Giang.

Từ khóa: du lịch, nông nghiệp, du lịch nông nghiệp, Hà Giang.

I. Đặt vấn đề

Phát triển du lịch nông nghiệp hiện đang nhận được sự quan tâm của nhiều quốc gia bởi những lợi ích mang lại cho cả sản xuất nông nghiệp và đời sống của người dân ở các vùng nông thôn [6-9]. Loại hình du lịch này không chỉ góp phần đa dạng hóa các hoạt động thương mại, giải quyết các vấn đề đầu ra cho các mặt hàng nông sản, mà còn trực tiếp hỗ trợ tạo việc làm, tăng thu nhập cho người nông dân [6,7,10].

Theo một báo cáo của Fortune Business Insights [8], quy mô thị trường du lịch nông nghiệp toàn cầu trị giá 69,24

tỷ USD vào năm 2019 và dự kiến đạt 117,37 tỷ USD vào năm 2027, với tốc độ tăng trưởng hàng năm kép (CAGR) là 7,42% trong giai đoạn dự báo 2020 – 2027. Xu hướng du lịch xanh đang nhận được sự chú ý nhiều hơn từ du khách cũng như các nhà làm du lịch trong những năm gần đây. Tổ chức du lịch thế giới (UNWTO) dự báo, đến năm 2030, số lượng khách tham gia vào loại hình du lịch nông nghiệp, nông thôn trên toàn cầu sẽ chiếm 10% tổng lượng du khách và đóng góp khoảng 30 tỷ USD doanh thu hàng năm, với tốc độ tăng trưởng từ 10 – 30%, trong khi du lịch truyền thống chỉ tăng trung bình 4%/năm [8].

* Trường Đại học Mở Hà Nội

Ở Việt Nam, phát triển du lịch gắn với nông nghiệp, nông thôn nhận được sự quan tâm đặc biệt của Đảng và Chính phủ. Nhiều quan điểm, chủ trương lớn đã được xác định trong các văn kiện, văn bản tạo hành lang pháp lý và cơ sở cho việc khai thác, phát triển du lịch nông nghiệp. Chương trình phát triển du lịch nông thôn trong xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025 nêu quan điểm, phát triển du lịch nông thôn là một trong những giải pháp, nhiệm vụ trọng tâm của Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025, trên cơ sở thay đổi tư duy từ sản xuất nông nghiệp sang phát triển kinh tế nông thôn, góp phần hỗ trợ các địa phương thực hiện hiệu quả, bền vững các tiêu chí nông thôn mới [4,5]. Phát triển du lịch nông thôn cần theo hướng bền vững, bao trùm và đa giá trị, phù hợp với nhu cầu thị trường trên cơ sở sử dụng hiệu quả, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, làng nghề, các hoạt động nông nghiệp và môi trường sinh thái đặc trưng vùng miền, gắn với chuyển đổi số và đổi mới, sáng tạo [1,3].

Những năm gần đây, du lịch nông nghiệp ở các địa phương trên toàn quốc nói chung và Hà Giang nói riêng đã được quan tâm, khai thác nhằm đa dạng sản phẩm và mang lại những trải nghiệm nông nghiệp thú vị cho du khách quốc tế và nội địa [2,3]. Đối với Hà Giang, mặc dù có tiềm năng du lịch nói chung và tiềm năng du lịch nông nghiệp nói riêng rất đặc sắc và đã có những thành công nhất định trong phát triển du lịch, tuy nhiên, du lịch nông nghiệp ở Hà Giang về cơ bản còn khá nghèo nàn về số lượng điểm đến cũng như các hình thức trải nghiệm được cung cấp cho du khách dẫn đến hiệu quả khai thác chưa cao [2]. Nghiên cứu này hướng đến việc đề xuất một số khuyến nghị để phát triển du lịch nông nghiệp tại Hà Giang

nhằm góp phần đa dạng hóa các sản phẩm du lịch, hỗ trợ tạo việc làm, tăng thu nhập cho người nông dân.

II. Cơ sở lý thuyết

2.1. Khái niệm về du lịch nông nghiệp

Hiện nay có nhiều định nghĩa khác nhau về du lịch nông nghiệp. Theo [6], du lịch nông nghiệp là một thuật ngữ dùng để chỉ hoạt động tham quan trang trại hoặc các quá trình sản xuất nông nghiệp, kinh doanh nông nghiệp với mục đích nhận thức, sở thích, giáo dục, hoặc nghỉ dưỡng, bao hàm trong đó cả tài nguyên nông nghiệp, tài nguyên tự nhiên và tài nguyên văn hoá [6]. Hay, du lịch nông nghiệp là hoạt động của các doanh nghiệp nông nghiệp và của cộng đồng nhằm giới thiệu với du khách về quá trình sản xuất và các di sản nông nghiệp của vùng nông thôn [6,7,8]. Theo Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp, du lịch nông nghiệp là “mối quan hệ cộng sinh giữa du lịch và nông nghiệp”, dựa vào nền tảng của hoạt động sản xuất nông nghiệp để tạo ra sản phẩm du lịch phục vụ du khách [8]. Nền tảng của hoạt động sản xuất nông nghiệp được hiểu là các tư liệu sản xuất, đất đai, con người, qui trình sản xuất, phương thức tập quán kỹ thuật canh tác và sản phẩm làm ra... và cả các yếu tố tự nhiên có liên quan đến sản xuất nông nghiệp như thời tiết, khí hậu, canh tác...[1]. Đây có thể được coi là các tài nguyên du lịch nông nghiệp. Theo Luật Du lịch, sản phẩm du lịch là tập hợp các dịch vụ trên cơ sở khai thác giá trị tài nguyên du lịch để thỏa mãn nhu cầu của khách du lịch. Theo đó, yếu tố cốt lõi trong sản phẩm du lịch nông nghiệp chính là tài nguyên du lịch nông nghiệp. Như vậy, bản thân các sản phẩm nông nghiệp chưa phải là các sản phẩm du lịch mà chỉ là một trong các yếu tố tạo ra sản phẩm

du lịch.

2.2. Các điều kiện để phát triển du lịch nông nghiệp

Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra để có thể phát triển du lịch nông nghiệp, cần có những điều kiện cơ bản như [1,6,9,10]:

- Có tài nguyên du lịch nông nghiệp: Tài nguyên du lịch nông nghiệp càng đặc sắc thì càng có khả năng tạo ra các sản phẩm du lịch có chất lượng, hấp dẫn khách du lịch. Bởi vậy, các quy trình canh tác, sản xuất càng độc đáo, sản phẩm nông nghiệp chất lượng càng cao thì càng có thể tạo ra các sản phẩm du lịch thu hút khách du lịch.

- Có cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật: Du lịch nông nghiệp có thể được tổ chức ở các trang trại, đồng ruộng, vườn cây...của các hộ gia đình hoặc tại các trang trại nông nghiệp, khu nông nghiệp công nghệ cao...Tuy nhiên, để tổ chức các hoạt động du lịch, hạ tầng (đặc biệt là hạ tầng giao thông), cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ khách du lịch là các yêu cầu bắt buộc.

- Có thị trường du lịch: Để phát triển du lịch nông nghiệp, nếu chỉ có tài nguyên thì chưa đủ, cần có thị trường khách (cầu du lịch). Bởi vậy, việc xúc tiến quảng bá, liên kết với các doanh nghiệp du lịch để đưa khách đến là các nhiệm vụ cần phải có để phát triển du lịch nông nghiệp.

2.3. Vai trò của du lịch nông nghiệp

Du lịch nông nghiệp đóng vai trò quan trọng trong phát triển du lịch, thể hiện ở các nội dung cơ bản sau [6-10]:

- Góp phần khai thác hiệu quả giá trị tài nguyên du lịch: Việt Nam là quốc gia nông nghiệp, tài nguyên nông nghiệp - nông thôn là một trong những nhóm tài nguyên có giá trị lớn cho phát triển du

lịch. Việc khai thác hiệu quả, hợp lý giá trị tài nguyên nông nghiệp để phát triển loại hình farmstay sẽ giúp tránh gây lãng phí các giá trị tài nguyên du lịch tại các địa phương.

- Đa dạng hóa sản phẩm và dịch vụ du lịch: du lịch nông nghiệp nếu được khai thác, phát triển hiệu quả sẽ góp phần làm đa dạng hóa sản phẩm và dịch vụ du lịch cho địa phương, điềm đến du lịch.

- Tăng khả năng thu hút khách du lịch: du lịch nông nghiệp được nhiều đối tượng khách ưa thích, đặc biệt là khách đến từ các thành phố và khách quốc tế. Loại hình này cũng phù hợp với các nhóm khách gia đình, khách cuối tuần, khách giới trẻ, khách học sinh sinh viên,... Do đó, phát triển du lịch nông nghiệp sẽ làm tăng khả năng thu hút khách du lịch cho các địa phương.

- Góp phần gia tăng hiệu quả kinh tế - xã hội và du lịch: du lịch nông nghiệp nếu được khai thác, phát triển bài bản sẽ góp phần tạo ra hiệu quả kinh tế lớn cho địa phương ở cả lĩnh vực nông nghiệp và du lịch, tăng doanh thu cho người dân, doanh nghiệp kinh doanh du lịch, qua đó, tăng tổng thu du lịch của địa phương và đóng góp của du lịch vào GRDP của địa phương.

2.4. Các yếu tố ảnh hưởng tới sự phát triển của du lịch nông nghiệp

Sự phát triển của du lịch nông nghiệp sẽ được xây dựng trên nền tảng của mối quan hệ nông nghiệp, nông thôn và nông dân. Sự đa dạng trong hoạt động sản xuất nông nghiệp dựa trên những thuận lợi của tự nhiên cùng với tập quán sản xuất làm nên sức hút cho các nông trại, kích thích sự tò mò, khám phá và trải nghiệm của du khách. Người nông dân với những kiến thức bản địa phong phú, dày dặn kinh

nghiệm sản xuất nông nghiệp cùng bản tính hồn hậu, chất phác và hiếu khách là những điểm mạnh để họ đảm nhận thêm vai trò đón tiếp, hướng dẫn và đồng hành cùng trải nghiệm của du khách trên chính nông trang của mình. Quang cảnh vùng nông thôn với sự bình dị, hài hòa của thiên nhiên (nước, ruộng, rừng, núi, sa mạc và hải đảo...) cùng đời sống văn hóa tinh thần phong phú đặc sắc sẽ làm nên một bối cảnh hấp dẫn đối với du khách đến từ thành thị [6]. Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra, các yếu tố ảnh hưởng tới du lịch nông nghiệp được xem xét ở khía cạnh tác động đến các vùng nông thôn: các yếu tố tự nhiên và văn hóa tạo nên sức hấp dẫn và phân bố của các điểm du lịch nông nghiệp [1]. Theo đó, vị trí địa lý, tài nguyên du lịch tự nhiên, tài nguyên du lịch văn hóa, thực trạng sản xuất nông nghiệp là nhóm nhân tố tạo nên tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp của lãnh thổ. Bên cạnh đó, những yếu tố kinh tế - xã hội khác bao gồm: dân cư lao động, cơ sở hạ tầng, chính sách, thị trường...cũng góp phần không nhỏ vào sự thành công của du lịch nông nghiệp ở địa phương [7,10].

III. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện các nội dung nghiên cứu, bài báo sử dụng cách tiếp cận định tính với các phương pháp cơ bản như phương pháp nghiên cứu tài liệu và phương pháp phân tích - tổng hợp.

Phương pháp nghiên cứu tài liệu được sử dụng để thu thập thông tin qua tài liệu thứ cấp có liên quan đến nội dung nghiên cứu, bao gồm các tài liệu, số liệu thống kê tại Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch Hà Giang; các công trình nghiên cứu, luận văn, luận án, sách, báo, tạp chí, kỷ yếu hội thảo khoa học... Phương pháp phân tích - tổng hợp được sử dụng để phân

tích các tài liệu thu thập được nhằm nhận biết đặc điểm, vai trò của du lịch nông nghiệp đối với phát triển kinh tế nông thôn, các điều kiện phát triển du lịch nông nghiệp.... Trên cơ sở đó hệ thống hoá và tổng hợp thành các vấn đề tiêu biểu, đặc trưng của du lịch nông nghiệp.

IV. Kết quả và thảo luận nghiên cứu

4.1. Đánh giá các điều kiện phát triển du lịch nông nghiệp ở Hà Giang

4.1.1. Về tài nguyên du lịch nông nghiệp

Hà Giang được đánh giá có nhiều tiềm năng, tài nguyên du lịch đặc thù và lợi thế phát triển du lịch với 19 dân tộc sinh sống, các giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể độc đáo; điều kiện tự nhiên, kiến tạo địa hình đa dạng hình thành nhiều vùng cảnh quan hấp dẫn. Hà Giang là tỉnh có 80% dân số sinh sống ở khu vực nông thôn, do đó ngành nông nghiệp đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong cơ cấu nền kinh tế và sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Hà Giang có diện tích đất tự nhiên rộng, phân bố nhiều nhóm đất rất phù hợp cho phát triển ngành trồng trọt. Tỉnh còn có nhiều vùng núi đất với những cánh đồng cỏ lớn tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển chăn nuôi, nhất là chăn nuôi đại gia súc. Hà Giang có nhiều tiểu vùng khí hậu khác nhau, phù hợp phát triển nhiều loại nông sản đặc trưng, có thể phục vụ phát triển du lịch, tiêu biểu như cam sành, chè Shan tuyết, mật ong bạc hà, hồng không hạt, hoa tam giác mạch, đào, lê, mận... Hiện nay, tỉnh đang thực hiện khâu đột phá về phát triển nông nghiệp đặc trưng hàng hóa theo chuỗi giá trị và Chương trình OCOP, tạo ra nhiều vùng sản xuất chuyên canh, nhiều sản phẩm nông nghiệp chất lượng [2].

Đối với sản phẩm nông nghiệp, đến nay toàn tỉnh đã có 270 sản phẩm được cấp Giấy chứng nhận, trong đó có 229 sản phẩm 3 sao, 39 sản phẩm 4 sao và 02 sản phẩm 5 sao cấp quốc gia; nhiều sản phẩm đặc trưng có giá trị như: Cam sành Hà Giang, Mật ong Bạc Hà và Trà Shan tuyết cổ thụ,...được đánh giá 5 sao Quốc gia, đạt giải Vàng Cuộc thi Trà quốc tế, có mặt trong chuỗi siêu thị Vinmart; 4 đặc sản Hà Giang lọt Top 100 món ăn đặc sản và top 100 quà tặng Việt Nam gồm: Mật ong Bạc Hà, Chè Shan Tuyết, Cháo Ấu tẩu và Mèn mèn. Chương trình OCOP đã tạo tín hiệu tích cực, trở thành động lực để phát triển kinh tế vùng nông thôn, tạo ra những sản phẩm theo chuỗi giá trị, góp nâng cao thu nhập, phục vụ hiệu quả cho Chương trình Mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới [2].

Hà Giang còn có một số phương thức độc đáo trong nông nghiệp của đồng bào các dân tộc thiểu số như: Leo thang dây để thu hái chè Shan tuyết cổ thụ, cày trên nương đá của đồng bào dân tộc Mông tại 4 huyện cao nguyên đá, trồng ngô trong các hốc đá, khe đá để nấu rượu ngô men lá; sử dụng hạt của cây hoa Tam giác mạch để chế ra loại rượu đặc sản chỉ có ở vùng cao nguyên đá; nuôi ong khai thác mật hoa cây bạc hà trong tự nhiên, chế biến bằng thủ công và thưởng thức chè Shan tuyết của đồng bào các dân tộc Dao, Nùng, Pà Thẻn, Lô Lô tại 2 huyện vùng cao phía Tây là Hoàng Su Phì và Xín Mần, nuôi cá chép trong ruộng bậc thang của đồng bào dân tộc để nâng cao thu nhập và phục vụ phát triển du lịch tại huyện Hoàng Su Phì, tập quán chăn thả và nuôi dưỡng bò vàng của đồng bào dân tộc Mông tại 4 huyện cao nguyên đá Đồng Văn...Đây là những đặc điểm độc đáo trong nông nghiệp chỉ có ở các huyện vùng cao và là tài nguyên du lịch nông nghiệp quý giá.

4.1.2. Về thị trường khách du lịch

Với tiềm năng du lịch đặc sắc, theo Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch Hà Giang, số lượng khách du lịch đến Hà Giang tăng trưởng với tốc độ tăng trưởng bình quân đạt xấp xỉ 20%/năm trong giai đoạn 2011-2020. Năm 2022, Hà Giang đã đón hơn 2,2 triệu du khách đến tham quan, trong đó có hơn 80 nghìn người đến từ 136 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới. Kết thúc năm 2023, số lượt khách du lịch đến Hà Giang đã đạt mốc 3 triệu lượt khách du lịch. Trong số khách du lịch đến Hà Giang, có khoảng 80% khách đến Hà Giang là khách lưu trú, còn lại 20% là khách tham quan trong ngày; số ngày lưu trú trung bình đối với khách quốc tế là 1,5 ngày, đối với khách nội địa là 1,8 ngày. Mặc dù thu hút lượng khách du lịch khá cao, song, theo đánh giá của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch Hà Giang, sản phẩm và dịch vụ du lịch ở Hà Giang chưa phát triển, còn đơn điệu nên khách du lịch chủ yếu là khách phổ thông với chi tiêu thấp và lưu trú ngắn ngày. Đây là hạn chế trong phát triển du lịch ở Hà Giang nhưng cũng là yếu tố thúc đẩy phát triển thêm các loại hình sản phẩm du lịch, trong đó có du lịch nông nghiệp, để đa dạng hoá sản phẩm du lịch, qua đó góp phần tăng chi tiêu và ngày lưu trú bình quân của khách.

4.1.3. Cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật: hạ tầng giao thông kết nối từ các trung tâm du lịch lớn của quốc gia đến Hà Giang và từ trung tâm thành phố Hà Giang đến các đô thị của tỉnh, đến các điểm du lịch chính của Hà Giang rất khó khăn. Đây được xem là nguyên nhân chính cản trở phát triển du lịch của Hà Giang. Các địa điểm có thể phát triển được du lịch nông nghiệp thì cách xa trung tâm, việc tiếp cận khá khó khăn. Để khai thác có hiệu quả những tiềm

năng tài nguyên du lịch này cần phải đầu tư lớn, trước hết là cơ sở hạ tầng. Bên cạnh đó, cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch Hà Giang hiện được đánh giá là kém phát triển (chủ yếu cơ sở lưu trú 1-2 sao, homestay chủ yếu cung cấp chỗ ngủ và bữa ăn, thiếu các dịch vụ gia tăng). Việc thiếu cơ sở lưu trú, khách sạn, nhà hàng cho đối tượng khách trung và cao cấp cùng với hạn chế về nhân lực (cả về số lượng và chất lượng) cũng là một trong các nguyên nhân chưa thu hút được nhiều khách du lịch, đặc biệt khách du lịch có khả năng chi trả cao.

4.2. Đánh giá về hiện trạng phát triển du lịch nông nghiệp tỉnh Hà Giang

Trong những năm qua, Hà Giang đã bước đầu khai thác các tiềm năng nêu trên để phát triển du lịch nông nghiệp. Nhiều hình thức du lịch như khách du lịch tham gia cùng người dân trong việc làm đất, gieo trồng, chăm sóc, thu hái, chế biến; tham quan, thưởng thức và mua các sản phẩm nông nghiệp, đặc biệt các sản phẩm có nhãn hiệu OCOP của Hà Giang. Một số địa phương đã xây dựng sản phẩm du lịch sinh thái gắn với nông nghiệp như huyện Bắc Quang xây dựng vườn cam Sành VietGAP thành điểm du lịch sinh thái; Vị Xuyên có chương trình tham quan đồi chè Shan tuyết cổ thụ; Hoàng Su Phì với sản phẩm bắt cá Chép, cấy, gặt lúa trên ruộng bậc thang vàng óng, thu hái mận Mầu; Xín Mần xây dựng thảo nguyên Suối Thầu thành điểm du lịch nông nghiệp; Quản Bạ phát triển được liệu gắn với tham quan, trải nghiệm mô hình trồng, chăm sóc, thu hái, chế biến, nghỉ dưỡng; các huyện trên Công viên Địa chất toàn cầu UNESCO Cao nguyên đá Đồng Văn trồng hoa Tam giác mạch, cây ăn quả, trải nghiệm quy trình sản xuất mật ong Bạc hà... Thông qua du lịch, các sản phẩm nông nghiệp,

đặc biệt các sản phẩm chất lượng cao, đã được tiêu thụ nhiều, qua đó, góp phần quan trọng trong việc nâng cao đời sống người dân, thúc đẩy phát triển các sản phẩm nông nghiệp nói riêng và thúc đẩy quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn của Hà Giang nói chung.

Mặc dù có tiềm năng, lợi thế, nhưng từ thực tế cho thấy, các hoạt động du lịch nông nghiệp ở Hà Giang về cơ bản vẫn mang tính chất nhỏ lẻ, phân tán. Các sản phẩm nông nghiệp của Hà Giang rất đặc sắc nhưng việc giới thiệu các sản phẩm này thông qua du lịch vẫn còn hạn chế; tính liên kết ngành giữa du lịch và nông nghiệp để tạo thành chuỗi giá trị sản phẩm chưa thực sự hiệu quả; việc quy hoạch các vùng nông nghiệp hoặc trang trại nông nghiệp, đặc biệt nông nghiệp công nghệ cao, kết hợp sản xuất và hoạt động du lịch còn ít. Ngoài ra, hạ tầng kết nối, cơ sở vật chất kỹ thuật tại các điểm du lịch nông nghiệp vẫn còn nhiều hạn chế. Chính vì vậy, phần lớn du khách đến đây chỉ mới dừng lại ở mức độ lưu trú, tham quan, ngắm cảnh và chụp ảnh mà chưa có nhiều trải nghiệm với các hoạt động trong đời sống của đồng bào dân tộc tại các địa phương của Hà Giang để cùng thực hiện các phương thức canh tác như cày trên nương đá, canh tác trải nghiệm trên các thửa ruộng bậc thang; thu hái, chế biến và thưởng thức chè Shan hữu cơ, trồng ngô trên các khe đá, hốc đá; thưởng thức thịt bò khô tại 4 huyện cao nguyên đá, trồng lan dệt vải và cùng thụ hưởng các sản phẩm nông nghiệp độc đáo của địa phương...

4.3. Một số khuyến nghị về phát triển du lịch nông nghiệp ở Hà Giang

Trong giai đoạn tới, phát triển du lịch nông nghiệp được xác định là một giải pháp quan trọng để thúc đẩy xây dựng nông thôn mới bền vững, đồng thời nông

thôn mới là nền tảng hỗ trợ cho sự phát triển của điểm đến du lịch. Phát triển du lịch nông nghiệp hiệu quả sẽ góp phần thực hiện đồng thời hai mục tiêu là phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn và đạt mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới bền vững. Theo đó, Hà Giang đã đặt mục tiêu cho giai đoạn 2023-2025 là đẩy mạnh phát triển du lịch nông thôn gắn với quá trình chuyển đổi số có ít nhất 50% điểm du lịch nông thôn được số hóa và kết nối trên trang quảng bá, xúc tiến du lịch bằng công nghệ số; phấn đấu 100% các điểm du lịch nông thôn được giới thiệu xúc tiến quảng bá; 50% điểm du lịch nông thôn ứng dụng các giao dịch điện tử trong hoạt động du lịch; đào tạo, bồi dưỡng kiến thức về kỹ năng phục vụ du lịch, bồi dưỡng nghề cho tối thiểu 80% nhân viên làm việc trong các cơ sở dịch vụ, làng nghề phục vụ du lịch, cán bộ quản lý du lịch tại địa phương và các chủ thể hoạt động kinh doanh du lịch nông nghiệp, nông thôn [2].

Để đảm bảo được các mục tiêu nêu trên, phát triển du lịch nông nghiệp ở Hà Giang cần thiết:

- Ngành du lịch và nông nghiệp cần phối hợp điều tra, khảo sát hoạt động du lịch nông nghiệp tại địa phương để đánh giá toàn diện thực trạng phát triển cũng như khuyến nghị mô hình phát triển du lịch nông nghiệp phù hợp và các chính sách hỗ trợ tương xứng, đặc biệt các chính sách hỗ trợ đưa sản phẩm OCOP vào tiêu dùng du lịch.

- Rà soát quy hoạch, xác định rõ các vùng/khu vực để kết hợp sản xuất nông nghiệp chất lượng cao với hoạt động du lịch. Các địa điểm được quy hoạch phải được đầu tư đồng bộ đảm bảo các yếu tố cảnh quan, môi trường, hệ thống đường giao thông, cơ sở hạ tầng kỹ thuật, đặc

biệt cần có các khu vực trưng bày, giới thiệu sản phẩm, quy trình sản xuất....Nên ưu tiên các địa điểm gần các điểm du lịch đang khai thác để tạo thành tuyến du lịch liên hoàn. Sản phẩm du lịch nông nghiệp tại các khu vực này phải gắn với các sản vật được sản xuất tại địa phương, gắn với chương trình “*Mỗi xã, phường một sản phẩm*” (OCOP) mang thương hiệu của địa phương. Trên cơ sở quy hoạch, xây dựng mạng lưới các điểm du lịch nông nghiệp của tỉnh để phục vụ cho nhu cầu tham quan, nghỉ dưỡng, trải nghiệm của khách du lịch; hình thành liên kết giữa điểm du lịch nông nghiệp giữa Hà Giang với các tỉnh khác trong vùng để nâng cao hiệu quả khai thác chương trình du lịch của các công ty lữ hành.

- Trong phát triển du lịch nông nghiệp, người dân đóng vai trò quan trọng bởi họ là người tham gia cung cấp dịch vụ. Ưu thế của họ là có nhiều kiến thức và kinh nghiệm về nông nghiệp và văn hóa bản địa, song hầu hết chưa được đào tạo về du lịch cũng như thiếu nhiều kỹ năng trong hoạt động các lĩnh vực dịch vụ. Mở các lớp bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng cho đội ngũ lao động này là nhu cầu cấp thiết trong phát triển du lịch nông nghiệp. Tổ chức tập huấn ngắn hạn kỹ năng nghề và kỹ năng mềm cho các lao động phục vụ khách ở lĩnh vực du lịch này.

- Thực hiện một số chính sách nhằm thu hút đầu tư từ khu vực tư nhân để phát triển du lịch nông nghiệp, đặc biệt là du lịch gắn với các sản phẩm nông nghiệp chất lượng cao; sử dụng lao động là người địa phương; các hoạt động du lịch có tính chất cộng đồng; các dự án sản xuất hàng hóa và dịch vụ của khu vực nông thôn vào tiêu dùng du lịch. Bên cạnh đó, cần liên kết với các doanh nghiệp lữ hành để nghiên cứu thị

trường, định hướng nhu cầu, thúc đẩy đầu tư, phát triển sản phẩm, tiếp thị, quảng bá thu hút khách cho các mô hình phát triển du lịch nông nghiệp./.

IV. Kết luận

Phát triển du lịch nông nghiệp đã và đang là một hướng đi được nhiều quốc gia trên thế giới quan tâm và được xem như ưu tiên trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội của quốc gia. Du lịch nông nghiệp, đã và đang có vai trò quan trọng và đem đến nhiều lợi ích về kinh tế - xã hội của người dân vùng nông thôn, góp phần quan trọng trong định hướng phát triển bền vững khu vực nông thôn. Hà Giang có nhiều thuận lợi cho phát triển du lịch nông nghiệp và việc phát triển du lịch nông nghiệp ở Hà Giang đã đạt được những thành công ban đầu, song cũng tồn tại nhiều hạn chế... Để có thể khai thác tốt tiềm năng du lịch nông nghiệp, đòi hỏi phải có để đánh giá toàn diện về tiềm năng, thực trạng phát triển cũng như khuyến nghị mô hình phát triển du lịch nông nghiệp phù hợp, đề xuất để đưa vào khai thác phát triển du lịch; rà soát quy hoạch, xác định rõ các vùng/khu vực để kết hợp sản xuất nông nghiệp chất lượng cao với hoạt động du lịch...qua đó, góp phần đa dạng hoá sản phẩm du lịch, giải quyết các vấn đề đầu ra cho các mặt hàng nông sản, và hỗ trợ tạo việc làm, tăng thu nhập cho người nông dân./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Trần Thị Yến Anh (2022), Phát triển du lịch nông thôn vùng Đồng bằng sông Hồng”, Luận án tiến sĩ, Viện Chiến lược Phát triển, Bộ KHĐT.
- [2]. Liên hiệp các Hội Khoa và Kỹ thuật Hà Giang (2023), Kỳ yếu Hội thảo phát triển sản phẩm du lịch Nông nghiệp chất lượng cao, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững.
- [3]. Nguyễn Thị Kim Nhung (2023), Giải pháp phát triển “du lịch nông nghiệp” trong bối cảnh chuyển đổi số tại thành phố Cần Thơ, Tạp chí Công Thương - Các kết quả nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ, Số 6 tháng 3 năm 2023
- [4]. Quan điểm, mục tiêu phát triển du lịch nông thôn trong xây dựng nông thôn mới, Truy cập ngày 24/1/2024 tại <https://kinhtevadubao.vn/quan-diem-muc-tieu-phat-trien-du-lich-nong-thon-trong-xay-dung-nong-thon-moi-27331.html>
- [5]. Thủ tướng Chính phủ (2022), Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025, Quyết định số 263/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 22-02-2022
- [6]. Claudio, L., Vincenzo, G., Luigi, M., Agostino, G., Alfonso, S. (2017). Exploring the features of agritourism and its contribution to rural development in Italy. Land Use Policy, 64, 383-390.
- [7]. Christine Tew (2010). Importance of Agritourism for agriprenuer goal accomplishment. Thesis of Faculty of the Graduate School University of Missouri, 5-20.
- [8]. Fortune Business Insights (2020), Market Research Report: Agritourism Market Size, Share & COVID-19 Impact Analysis, By Type (Direct-market, Education & Experience, and Event & Recreation), and Regional Forecast, 2020 – 2027.
- [9]. Lindsey Johnson (2023), Understanding the Benefits of Agritourism, Retrieved January 24 2024 from <https://www.solimarinternational.com/author/lyndsey-johnson/>
- [10]. Salvatore Ammirato (2020), Agritourism and Sustainability: What We Can Learn from a Systematic Literature Review, Sustainability 2020, 12, 9575; doi:10.3390/su12229575.

DEVELOPING AGRICULTURAL TOURISM IN HA GIANG AND SOME POLICY RECOMMENDATIONS

Tran Thu Phuong[†]

Abstract: *Vietnam is currently an agricultural country, so developing agricultural tourism is considered an appropriate direction to help effectively eliminate hunger and reduce poverty, gradually improving the lives and spirits of the people. However, agricultural tourism activities in localities still exhibit certain limitations and Ha Giang is no exception. Therefore, the article focuses on analyzing the achievements and limitations and proposes some solutions to develop agricultural tourism in Ha Giang, contributing to simultaneously realizing two goals of developing tourism to become a tourist destination. spearhead economic sector and achieve the national goal of building sustainable new rural areas in Ha Giang.*

Keywords: *tourism, agriculture, agricultural tourism, Ha Giang.*

[†] Hanoi Open University